ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 11ης Ιουλίου 2005 *

Στην υπόθεση T-294/04,

Internationaler Hilfsfonds eV, με έδρα το Rosbach (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τον H. Kaltenecker, δικηγόρο,

ενάγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένης από τις M.-J. Jonczy και S. Fries, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

εναγομένης,

που έχει ως αντικείμενο αγωγή για την αποκατάσταση της προβαλλομένης ζημίας η οποία συνίσταται στις αμοιβές δικηγόρων που καταβλήθηκαν στο πλαίσιο τριών διαδικασιών ενώπιον του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

INTERNATIONALER HILFSFONDS κατά ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Jaeger, πρόεδρο, J. Azizi και E. Cremona, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Νομικό πλαίσιο

1 Το άρθρο 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ προβλέπει τα εξής:

«Στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Κοινότητα υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν τα όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.»

2 Σύμφωνα με το άρθρο 21, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, κάθε πολίτης της Ενώσεως δύναται να απευθύνεται στον Διαμεσολαβητή που θεσμοθετείται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 195 ΕΚ.

3 Το άρθρο 195, παράγραφος 1, ΕΚ προβλέπει τα εξής:

«Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ορίζει Διαμεσολαβητή, ο οποίος είναι εξουσιοδοτημένος να παραλαμβάνει τις καταγγελίες όλων των πολιτών της Ένωσης ή των φυσικών ή νομικών προσώπων που κατοικούν ή έχουν την καταστατική τους έδρα σε κράτος μέλος, σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια της δράσης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών, με εξαίρεση το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο κατά την άσκηση των δικαιοδοτικών τους καθηκόντων.

Στα πλαίσια των καθηκόντων του, ο Διαμεσολαβητής διεξάγει τις έρευνες που κρίνει δικαιολογημένες είτε με δική του πρωτοβουλία είτε βάσει των καταγγελιών που του έχουν υποβληθεί απευθείας ή μέσω μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκτός εάν για τα καταγγελλόμενα γεγονότα έχει ή είχε κινηθεί δικαστική διαδικασία. Εάν ο Διαμεσολαβητής διαπιστώσει περίπτωση κακής διοίκησης, υποβάλλει το θέμα στο οικείο όργανο, το οποίο διαθέτει προθεσμία τριών μηνών για να εκθέσει τη γνώμη του στον Διαμεσολαβητή. Ο Διαμεσολαβητής διαβιβάζει εν συνεχεία έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και προς το οικείο όργανο. Ο καταγγέλλων ενημερώνεται για το αποτέλεσμα των ερευνών αυτών.

Ο Διαμεσολαβητής συντάσσει ετήσια έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα αποτελέσματα των ερευνών του.»

4 Στις 9 Μαρτίου 1994 το Κοινοβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 195, παράγραφος 4, ΕΚ, εξέδωσε την απόφαση 94/262/ΕΚΑΧ, ΕΚ, Ευρατόμ σχετικά με το καθεστώς του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή και τους γενικούς όρους άσκησης των καθηκόντων του (ΕΕ L 113, σ. 15).

5 Σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 6, της αποφάσεως 94/262, οι καταγγελίες που υποβάλλονται στον Διαμεσολαβητή δεν αναστέλλουν τις προθεσμίες σχετικά με την άσκηση δικαστικής ή διοικητικής προσφυγής. Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 2, παράγραφος 7, της αποφάσεως 94/262, εάν ο Διαμεσολαβητής, λόγω εκκρεμούσας ή περατωθείσας δικαστικής διαδικασίας ως προς τα προβαλλόμενα πραγματικά περιστατικά, οφείλει να κηρύξει την καταγγελία απαράδεκτη ή να θέσει τέλος στην εξέτασή της, τα αποτελέσματα των ερευνών τις οποίες ενδεχομένως διεξήγαγε προηγουμένως τίθενται στο αρχείο.

Πραγματικά περιστατικά

6 Η ενάγουσα είναι μη κυβερνητική οργάνωση (ΜΚΟ) γερμανικού δικαίου η οποία υποστηρίζει πρόσφυγες, θύματα πολέμων και καταστροφών. Μεταξύ του 1993 και του 1997 υπέβαλε στην Επιτροπή έξι αιτήσεις συγχρηματοδοτήσεως πράξεων.

7 Κατά την εξέταση των πρώτων αιτήσεων, οι υπηρεσίες της Επιτροπής έκριναν ότι η ενάγουσα δεν ήταν επιλέξιμη για να τύχει των ενισχύσεων που χορηγούνται στις ΜΚΟ εφόσον δεν πληρούσε τις γενικές προϋποθέσεις για τη συγχρηματοδότηση των σχεδίων. Η ενάγουσα ενημερώθηκε σχετικώς με έγγραφο της 12ης Οκτωβρίου 1993. Με έγγραφο της 29ης Ιουλίου 1996 η Επιτροπή εξήγησε τους κύριους λόγους για τους οποίους κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενάγουσα δεν μπορούσε να θεωρηθεί επιλέξιμη ως ΜΚΟ.

8 Στις 5 Δεκεμβρίου 1996, η ενάγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή νέο σχέδιο. Το σχέδιο αυτό, τροποποιημένο, υποβλήθηκε στην Επιτροπή με νέα αίτηση τον Σεπτεμβρίου 1997. Η Επιτροπή δεν αποφάνθηκε επί της νέας αυτής αιτήσεως συγχρηματοδοτήσεως, εκτιμώντας ότι η απόφαση της 12ης Οκτωβρίου 1993 ως προς τη μη επιλεξιμότητα της ενάγουσας ως ΜΚΟ εξακολουθούσε να ισχύει.

9 Η ενάγουσα κατέθεσε τότε τρεις καταγγελίες ενώπιον του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή, τη μια το 1998 και τις δύο άλλες το 2000. Οι καταγγελίες αυτές αφορούσαν κυρίως δύο πτυχές, δηλαδή το ζήτημα της προσβάσεως της ενάγουσας στον φάκελο και το ερώτημα αν η Επιτροπή είχε εξετάσει προσηκόντως τις αιτήσεις της ενάγουσας.

10 Ως προς την πρόσβαση στον φάκελο, ο Διαμεσολαβητής κατέληξε στο συμπέρασμα, με απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2001, ότι ο κατάλογος των εγγράφων που εμφάνισε η Επιτροπή στην ενάγουσα για να τα συμβουλευθεί δεν ήταν πλήρης, ότι η Επιτροπή είχε παρακρατήσει ορισμένα έγγραφα άνευ λόγου και ότι, συνεπώς, η στάση αυτή της Επιτροπής μπορούσε να συνιστά περίπτωση μη χρηστής διοικήσεως. Πρότεινε στην Επιτροπή να επιτρέψει στην ενάγουσα την πρόσβαση στον φάκελο. Η πρόσβαση αυτή στον φάκελο πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της Επιτροπής στις 26 Οκτωβρίου 2001. Ο Διαμεσολαβητής διαπίστωσε, εξάλλου, περίπτωση μη χρηστής διοικήσεως στο γεγονός ότι η ενάγουσα δεν είχε την ευκαιρία να τύχει ακροάσεως σύμφωνα με τους τύπους σχετικά με τις πληροφορίες που έλαβε η Επιτροπή από τρίτους, πληροφορίες που είχαν χρησιμοποιηθεί για να ληφθεί απόφαση κατ' αυτής.

11 Ως προς το ερώτημα αν οι αιτήσεις της ενάγουσας εξετάσθηκαν προσηκόντως, ο Διαμεσολαβητής, με άλλη απόφαση εκδοθείσα επίσης στις 30 Νοεμβρίου 2001, σχετικά με τη λήψη υπόψη από την Επιτροπή ορισμένων πληροφοριών προερχομένων από τρίτους, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρξε τοιαύτη εξέταση. Εξάλλου, με την απόφασή του της 11ης Ιουλίου 2000, ο Διαμεσολαβητής διατύπωσε μια κριτική παρατήρηση σχετικά με το γεγονός ότι η Επιτροπή είχε αφήσει να παρέλθει πολύς χρόνος προτού να γνωστοποιήσει γραπτώς τους λόγους που την είχαν οδηγήσει το 1993 στο συμπέρασμα περί της μη επιλεξιμότητας της ενάγουσας. Τέλος, όσον αφορά το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν είχε λάβει τυπική απόφαση επί των αιτήσεων που υπέβαλε η ενάγουσα τον Δεκέμβριο 1996 και τον Σεπτέμβριο 1997, ο Διαμεσολαβητής, με την απόφασή του της 19ης Ιουλίου 2001, συνέστησε στην Επιτροπή να αποφανθεί επί των αιτήσεων αυτών πριν από τις 31 Οκτωβρίου 2001.

12 Για να συμμορφωθεί προς τη σύσταση του Διαμεσολαβητή, η Επιτροπή έστειλε στην ενάγουσα έγγραφο με ημερομηνία 16 Οκτωβρίου 2001, περί απορρίψεως των δύο σχεδίων που υποβλήθηκαν τον Δεκέμβριο 1996 και τον Σεπτέμβριο 1997 λόγω της μη επιλεξιμότητας της ενάγουσας για τη συγχρηματοδότηση.

13 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 15 Δεκεμβρίου 2001, η ενάγουσα άσκησε προσφυγή κατά του εγγράφου της 16ης Οκτωβρίου 2001. Με απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2003, Τ-321/01, Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής Συλλογή 2003, σ. II-3225), το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής της 16ης Οκτωβρίου 2001, με την οποία απορρίφθηκαν οι αιτήσεις συγχρηματοδοτήσεως της προσφεύγουσας του Δεκεμβρίου 1996 και του Σεπτεμβρίου 1997 και καταδίκασε την εναγομένη στα δικαστικά έξοδα.

14 Με την προσφυγή της, η ενάγουσα είχε επίσης ζητήσει την απόδοση από την εναγομένη των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Διαμεσολαβητή. Με την απόφασή του, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τα έξοδα σχετικά με τις ενώπιον του Διαμεσολαβητή διαδικασίες δεν μπορούν να θεωρηθούν αναγκαία έξοδα υπό την έννοια του άρθρου 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου και, συνεπώς, δεν μπορούν να αναζητηθούν.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στις 23 Ιουλίου 2004, η ενάγουσα άσκησε την παρούσα αγωγή.

16 Ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να υποχρεώσει την εναγομένη να της καταβάλει το ποσόν των 54 037 ευρώ προς αποκατάσταση της υλικής ζημίας που υπέστη·

— να καταδικάσει την εναγομένη στα δικαστικά έξοδα.

17 Η εναγομένη ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή ως απαράδεκτη και/ή αβάσιμη·

— να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

18 Κατά το άρθρο 111 του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν το Πρωτοδικείο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί προσφυγής ή όταν αυτή είναι προδήλως απαράδεκτη ή προδήλως στερούμενη παντελώς νομικής βάσεως, το Πρωτοδικείο μπορεί, χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη.

19 Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι έχει αρκούντως διαφωτιστεί από τα στοιχεία της δικογραφίας ώστε να αποφανθεί χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία.

Επί του παραδεκτού

Επιχειρήματα των διαδίκων

20 Η εναγομένη ισχυρίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, σημασία έχει, για να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του

Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο, που αποσκοπεί στην αποκατάσταση των προβαλλομένων ζημιών που προκάλεσε κοινοτικό όργανο βάσει της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας, πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία που καθιστούν δυνατή την εξατομίκευση της συμπεριφοράς που η ενάγουσα προσάπτει στο θεσμικό όργανο, τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη, καθώς και τον προσδιορισμό του χαρακτήρα και της εκτάσεως της ζημίας αυτής (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Φεβρουαρίου 2004, Τ-215/01, Τ-220/01 και Τ-221/01, Calberson GE κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ II-587, σκέψη 176).

21 Η εναγομένη ισχυρίζεται ότι, ακόμη και αφού διάβασε το δικόγραφο κατ' επανάληψη, δεν κατάφερε να εξατομικεύσει τη συμπεριφορά που της προσήπταν. Προσθέτει ότι η σπουδαιότητα την οποία η ενάγουσα αποδίδει στις αποφάσεις του Διαμεσολαβητή και το γεγονός ότι η ενάγουσα παραθέτει εκτεταμένα αποσπάσματα αυτών ωθούν στη σκέψη ότι αυτή θεωρεί εν πάση περιπτώσει ότι η συμπεριφορά της εναγομένης, στην οποία αναφέρονται, είναι παράνομη. Καταλήγει ότι δεν είναι δυνατό να απόκειται σ' αυτήν να ξεδιαλύνει τις μπερδεμένες κατηγορίες προκειμένου να ξεχωρίσει αυτές που είναι λυσιτελείς για τη διαπίστωση παράνομης συμπεριφοράς εκ μέρους της, δυναμένης να καταστήσει την Κοινότητα υπεύθυνη.

22 Η ενάγουσα θεωρεί ότι η αγωγή πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

23 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, δυνάμει του άρθρου 21, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, ο οποίος έχει εφαρμογή στο Πρωτοδικείο δυνάμει του άρθρου 53, πρώτο εδάφιο, του ιδίου οργανισμού και δυνάμει του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ' του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να αναφέρει το αντικείμενο της διαφοράς και συνοπτική έκθεση των προβαλλομένων ισχυρισμών. Η ένδειξη αυτή πρέπει να είναι αρκούντως σαφής και ακριβής ώστε να μπορεί ο αντίδικος να προετοιμάσει την άμυνά του και το Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί της προσφυγής, ενδεχομένως, χωρίς πρόσθετα στοιχεία. Για να

εξασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου και η ορθή απονομή της δικαιοσύνης είναι απαραίτητο, για να είναι παραδεκτή η προσφυγή, τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται να προκύπτουν τουλάχιστον συνοπτικά, αλλά κατά τρόπο συνεκτικό και κατανοητό, από το ίδιο το δικόγραφο (διάταξη του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1993, T-85/92, De Hoe κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. II-523, σκέψη 20, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιανουαρίου 1998, T-113/96, Dubois et Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-125, σκέψη 29).

24 Για να πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, το δικόγραφο με το οποίο ζητείται η αποκατάσταση ζημιών που προκάλεσε κοινοτικό όργανο πρέπει να περιλαμβάνει τα στοιχεία που καθιστούν δυνατή την εξατομίκευση της συμπεριφοράς που ο ενάγων προσάπτει στο όργανο, τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της συμπεριφοράς και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη, καθώς και τον προσδιορισμό του χαρακτήρα και της εκτάσεως της ζημίας αυτής (απόφαση Dubois et Fils κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, σκέψη 23 πιο πάνω, σκέψη 30).

25 Εν προκειμένω, εξ αρχής πρέπει να σημειωθεί ο συγκεχυμένος χαρακτήρας των υπομνημάτων της ενάγουσας. Πάντως, με την αγωγή διώκεται αναμφιβόλως η αναγνώριση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας για αποκατάσταση της προβαλλομένης ζημίας, δηλαδή των αμοιβών δικηγόρου που κατέβαλε η ενάγουσα κατά τις ενώπιον του Διαμεσολαβητή τρεις διαδικασίες.

26 Πρέπει στη συνέχεια να παρατηρηθεί ότι το δικόγραφο επιτρέπει επίσης να εξατομικευθούν δύο κατηγορίες προβαλλομένων υπαίτιων συμπεριφορών της εναγομένης οι οποίες, κατά την ενάγουσα, της προκάλεσαν την εν λόγω ζημία, δηλαδή αυτές που αποτέλεσαν αντικείμενο κριτικής του Διαμεσολαβητή καθώς και αυτή που κρίθηκε παράνομη από το Πρωτοδικείο με την απόφαση Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής, σκέψη 13 πιο πάνω. Ακριβέστερα, η πρώτη κατηγορία των αμφισβητουμένων συμπεριφορών περιλαμβάνει το γεγονός ότι ο κατάλογος των εγγράφων που εμφάνισε η εναγομένη για να τα συμβουλευθεί η ενάγουσα δεν ήταν πλήρης, ότι η ενάγουσα δεν είχε την ευκαιρία να τύχει τυπικής ακροάσεως σχετικά με τις πληροφορίες που έλαβε η εναγομένη από τρίτους, καθώς και το

γεγονός ότι η εναγομένη άφησε να παρέλθει υπερβολικά μακρύ διάστημα προτού εξηγήσει, με έγγραφο της 29ης Ιουλίου 1996, τους κύριους λόγους που την ώθησαν, το 1993, να καταλήξει στη μη επιλεξιμότητα της ενάγουσας. Η δεύτερη κατηγορία αφορά τη μη επανεξέταση της επιλεξιμότητας της ενάγουσας στο πλαίσιο των αιτήσεών της για συγχρηματοδότηση, που κατέθεσε κατά τη διάρκεια των ετών 1996 και 1997. Διαπιστώνεται, εξάλλου, ότι η Επιτροπή αντέκρουσε τους ισχυρισμούς όσον αφορά εκάστη των εν λόγω προβαλλομένων κατηγοριών υπαίτιων ενεργειών.

27 Επιπλέον, η ενάγουσα αναφέρει ρητώς την ύπαρξη άμεσης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας και των διαφόρων υπαιτίων συμπεριφορών που προσάπτει στην Επιτροπή. Αναφέρει ότι, επειδή η ίδια δεν έχει ουσιώδεις νομικές γνώσεις και δεδομένου ότι η εναγομένη συμπεριφέρθηκε κατά τρόπο ελάχιστα συνεργάσιμο, ενίοτε δε ακόμη και κωλυσιέργησε, υποχρεώθηκε να προσφύγει στις συμβουλές δικηγόρου ώστε να επιτύχει η κινηθείσα ενώπιον του Διαμεσολαβητή διαδικασία καταγγελίας και για να είναι αυτή σίγουρη ότι θα λάβει απάντηση της εναγομένης στις πολυάριθμες αιτήσεις που της είχε υποβάλει κατά τη διάρκεια των προηγουμένων ετών.

28 Τέλος, το δικόγραφο επιτρέπει επίσης να αναγνωρισθεί η έκταση της προβαλλομένης ζημίας που προκλήθηκε από την προσαπτομένη στην εναγομένη συμπεριφορά. Συναφώς, η ενάγουσα αναφέρει ότι τα έξοδα δικηγόρου, που ισχυρίζεται ότι κατέβαλε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Διαμεσολαβητή, ανέρχονται συνολικώς σε 54 037 ευρώ.

29 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το δικόγραφο πληροί τις προϋποθέσεις σαφήνειας και ακρίβειας του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας.

30 Συνεπώς, η περί απαραδέκτου ένσταση της εναγομένης πρέπει να απορριφθεί.

Επί της ουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

31 Η ενάγουσα τονίζει ότι από την αγωγή αυτή περιμένει την έκδοση μιας κατ' αρχήν αποφάσεως επί της δυνατότητας επιτεύξεως της αποδόσεως, μέσω αγωγής αποζημιώσεως, των αμοιβών δικηγόρων τις οποίες νομίμως κατέβαλε κατά την ενώπιον του Διαμεσολαβητή διαδικασία καταγγελίας.

32 Υπενθυμίζει ότι η αγωγή αποζημιώσεως πρέπει να επιδιώκει την αποκατάσταση ζημίας προερχομένης από πράξεις, παραλήψεις εκδόσεως πράξεως ή πράξεων ή παράνομες συμπεριφορές των κοινοτικών θεσμικών οργάνων. Εν προκειμένω, πρόκειται για σοβαρές αμέλειες που συνίστανται στη μη έκδοση νομικών πράξεων, καθώς και για παράνομες συμπεριφορές, όπως είναι η μη ακρόαση της ενάγουσας, η κατάρτιση εσφαλμένου καταλόγου εγγράφων, η μη λήψη υπόψη διαδικασίας ελέγχου, οι συκοφαντικοί ισχυρισμοί περί δολίων συμπεριφορών ή η εσφαλμένη εκτίμηση της καταστάσεως της ενάγουσας και της επιλεξιμότητάς της για τη συγχρηματοδότηση των πράξεων που διενεργούν οι ΜΚΟ. Οι εν λόγω παράνομες ενέργειες της εναγομένης αποτελούν αντίστοιχες παραβιάσεις των πολυαρίθμων αρχών της χρηστής διοικήσεως, οι οποίες θεωρούνται ως οι κατάλληλοι κανόνες προστασίας υπό την έννοια του άρθρου 288, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.

33 Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, εάν η εναγομένη δεν είχε επιδείξει παράνομη συμπεριφορά, οι διάφορες διαδικασίες καταγγελίας, τις οποίες αυτή υποχρεώθηκε να κινήσει προσφεύγοντας σε γραφείο δικηγόρων, θα ήσαν άνευ αντικειμένου, οπότε θα είχε αποφευχθεί η επέλευση της ζημίας, δηλαδή η πληρωμή αμοιβών. Έτσι, η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των υπαιτίων ενεργειών της εναγομένης και της επελεύσεως της ζημίας αποδεικνύεται.

34 Επιμένει στον αυτοτελή χαρακτήρα της αγωγής αποζημιώσεως καθώς και στο δικαίωμά της για την άσκηση αγωγής εξωσυμβατικής ευθύνης βάσει της διαδικασίας ενώπιον του Διαμεσολαβητή. Τέλος, υποστηρίζει ότι οι υπαίτιες ενέργειες της εναγομένης είχαν διαρκή χαρακτήρα και ότι, συνεπώς, η άσκηση αγωγής αποζημιώσεως είναι δυνατή, δεδομένου ότι η προθεσμία των πέντε ετών δεν έληξε ακόμη.

35 Η εναγομένη υποστηρίζει ότι η αγωγή είναι προδήλως αβάσιμη.

36 Παρατηρεί, πρώτον, ότι τα έξοδα δικηγόρου ενώπιον του Διαμεσολαβητή ουδέποτε αποδίδονται. Αντίθετα προς τις διαδικασίες ενώπιον των κοινοτικών δικαστηρίων, η διαδικασία ενώπιον του Διαμεσολαβητή προβλέπεται πράγματι κατά τρόπο ώστε να μη χρειάζεται η εκπροσώπηση από δικηγόρο. Συνεπώς, η ελεύθερη επιλογή του πολίτη να εκπροσωπείται από δικηγόρο στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον του Διαμεσολαβητή συνεπάγεται ότι πρέπει να φέρει προσωπικώς τα έξοδα. Κατά την εναγομένη, ακριβώς από την απουσία αυτής της ελεύθερης επιλογής στο πλαίσιο των διαδικασιών ενώπιον των κοινοτικών δικαστηρίων, ενώπιον των οποίων η παρουσία δικηγόρου είναι υποχρεωτική, προκύπτει ότι η δικαστική διαδικασία περιλαμβάνει απόφαση επί των δικαστικών εξόδων τα οποία περιλαμβάνουν τις αμοιβές δικηγόρου.

37 Η εναγομένη προσθέτει ότι η ενάγουσα είναι μεν ελεύθερη να απευθυνθεί μόνον στον Διαμεσολαβητή ή, εν πάση περιπτώσει, να απευθυνθεί σε αυτόν προτού προσφύγει στο Πρωτοδικείο, αλλά δεν μπορεί, εντούτοις, να προκαλεί εκουσίως δαπάνες με τις οποίες, δεδομένου ότι δεν είναι ούτε υποχρεωτικές ούτε αναγκαίες, δεν μπορεί να επιβαρυνθεί η εναγομένη.

38 Η εναγομένη ισχυρίζεται, δεύτερον, ότι η ενάγουσα δεν απέδειξε ότι οι προϋποθέσεις του δικαιώματος αποκαταστάσεως της ζημίας συντρέχουν εν προκειμένω.

39 Ως προς τις δύο πρώτες προϋποθέσεις, δηλαδή την ύπαρξη κατάφωρης παραβάσεως κανόνα δικαίου που έχει ως αντικείμενο την απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες, η εναγομένη ισχυρίζεται ότι η ενάγουσα θεωρεί ότι αρκεί η παραπομπή στις αποφάσεις του Διαμεσολαβητή. Όμως οι αποφάσεις του Διαμεσολαβητή υπόκεινται σε προϋποθέσεις που είναι ίδιες αυτών και που δεν αντιστοιχούν σε αυτές που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να αποδειχθεί δικαίωμα αποκαταστάσεως της ζημίας. Μια κριτική παρατήρηση ή η διαπίστωση καταχρήσεως από τον Διαμεσολαβητή δεν μπορούν να εξομοιωθούν απλώς με κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου, όπως είναι η αρχή της χρηστής διοικήσεως. Συνεπώς, οι αποφάσεις του Διαμεσολαβητή δεν δεσμεύουν το Πρωτοδικείο και δεν το απαλλάσσουν της υποχρεώσεώς του να εξετάσει αν οι εν λόγω προϋποθέσεις συντρέχουν. Η προσέγγιση αυτή επιβεβαιώνεται από τη διάταξη του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 15ης Οκτωβρίου 2004, T-193/04 R, Tillack κατά Επιτροπής (Συλλογή 2004, Συλλογή 2004, σ. II-3575, σκέψη 60).

40 Ως προς την τρίτη προϋπόθεση, δηλαδή την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της υπαίτιας συμπεριφοράς και της προβαλλομένης ζημίας, η εναγομένη παρατηρεί ότι η εναγομένη αρκείται στον ισχυρισμό ότι υφίσταται άμεση αιτιώδης συνάφεια. Προσθέτει ότι δεν απόκειται σε αυτή να αποδείξει ότι οι προϋποθέσεις συντρέχουν και ότι, δεδομένου ότι η ενάγουσα δεν εκπλήρωσε την υποχρέωσή της, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη.

41 Η εναγομένη παρατηρεί, επικουρικώς, ότι ο Διαμεσολαβητής επικέντρωσε τις αιτιάσεις τους σε τρία σημεία, δηλαδή τις περιστάσεις υπό τις οποίες ελήφθη η απόφαση του 1993 περί της μη επιλεξιμότητας της ενάγουσας, στην πρόσβαση στον φάκελο και στις αιτήσεις που υπέβαλε η ενάγουσα το 1996 και το 1997, επί των οποίων αυτός δεν απεφάνθη.

42 Ως προς τις περιστάσεις υπό τις οποίες ελήφθη η απόφαση του 1993 περί της μη επιλεξιμότητας της ενάγουσας, η εναγομένη υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, οι κατά της Κοινότητας αξιώσεις στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης παραγράφονται μετά από πέντε έτη από της

επελεύσεως του ζημιογόνου γεγονότος. Επειδή η ενάγουσα δεν άσκησε αγωγή εντός των πέντε ετών από της εκδόσεως της αποφάσεως και επειδή δεν προέβαλε ενώπιον του αρμοδίου θεσμικού οργάνου την προβαλλομένη της ζημία, ενδεχόμενο δικαίωμα αποζημιώσεως παραγράφηκε.

43 Ως προς την πρόσβαση στον φάκελο, η εναγομένη ισχυρίζεται ότι πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 1998 και επομένως και αυτή ξεπερνά την πενταετία. Επειδή η ενάγουσα δεν άσκησε ούτε ως προς το σημείο αυτό αγωγή από το 1998 και επειδή δεν προέβαλε το δικαίωμά της ενώπιον των κοινοτικών θεσμικών οργάνων, πρέπει να θεωρηθεί ότι το δικαίωμα παραγράφηκε. Εξάλλου, δεν υφίσταται κατάφωρη παράβαση κανόνα δικαίου.

44 Ως προς τη μη ύπαρξη αποφάσεως σχετικά με τις αιτήσεις που υποβλήθηκαν το 1996 και το 1997, η εναγομένη θεωρεί ότι επίσης συντρέχει παραγραφή. Από την ημερομηνία καταθέσεως των αιτήσεών της, η ενάγουσα δεν άσκησε αγωγή παραλήψεως ή αποζημιώσεως. Επομένως, δεν μπορεί τώρα να προβάλει ζημία η οποία δεν θα είχε προκληθεί αν αυτή είχε χρησιμοποιήσει τα εν λόγω ένδικα βοηθήματα.

45 Ως προς τη συμπεριφορά που κρίθηκε παράνομη από το Πρωτοδικείο με την απόφαση Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής, σκέψη 13 πιο πάνω, η εναγομένη υποστηρίζει ότι δεν είναι αναγκαίο να εξετασθεί το ερώτημα αν αυτή η παράβαση είναι κατάφωρη ώστε να θεμελιώνει δικαίωμα αποκαταστάσεως, δεδομένου ότι δεν υπάρχει οπωσδήποτε, και για δύο λόγους, αιτιώδης συνάφεια με τα προβαλλόμενα έξοδα. Πρώτον, τα προβαλλόμενα έξοδα δικηγόρου αφορούν διαδικασίες που εξελίχθηκαν πριν από τη δημοσίευση της αποφάσεως. Δεύτερον, δεν υπάρχει αιτιώδης συνάφεια.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

46 Εξαρχής πρέπει να παρατηρηθεί ότι, με την παρούσα αγωγή, η ενάγουσα επιδιώκει την αποκατάσταση εκ μέρους της Επιτροπής των αμοιβών δικηγόρου που αυτή κατέβαλε στις κινηθείσες ενώπιον του Διαμεσολαβητή τρεις διαδικασίες.

47 Πρέπει στη συνέχεια να υπομνησθεί ότι, με την εγκαθίδρυση του Διαμεσολαβητή, η Συνθήκη προσέφερε στους πολίτες της Ενώσεως μια εναλλακτική οδό, έναντι της ασκήσεως προσφυγής ενώπιον του κοινοτικού δικαστή, για την υπεράσπιση των συμφερόντων τους. Αυτή η εναλλακτική εξωδικαστική οδός ανταποκρίνεται σε ειδικά κριτήρια και δεν έχει κατ' ανάγκη τον ίδιο στόχο με εκείνον της δικαστικής προσφυγής (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Απριλίου 2002, Τ-209/00, Lamberts κατά Διαμεσολαβητή, Συλλογή 2002, σ. II-2203, σκέψη 65).

48 Επιπλέον, όπως προκύπτει από το άρθρο 195, παράγραφος 1, ΕΚ και από το άρθρο 2, παράγραφοι 6 και 7, της αποφάσεως 94/262, οι δύο αυτές οδοί δεν μπορούν να ακολουθηθούν παράλληλα. Συγκεκριμένα, αν και οι υποβαλλόμενες στον Διαμεσολαβητή καταγγελίες δεν διακόπτουν την προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ενώπιον του κοινοτικού δικαστή, ο Διαμεσολαβητής οφείλει εντούτοις να θέσει τέρμα στις έρευνές του και να κηρύξει την καταγγελία απαράδεκτη αν ο ενδιαφερόμενος πολίτης ασκήσει συγχρόνως προσφυγή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή αναφορικά με τα ίδια πραγματικά περιστατικά. Απόκειται, επομένως, στον πολίτη να εκτιμήσει ποια από τις δύο προσφερόμενες οδούς μπορεί να εξυπηρετήσει καλύτερα τα συμφέροντά του (απόφαση Lamberts κατά Διαμεσολαβητή, σκέψη 47 πιο πάνω, σκέψη 66).

49 Στη συνέχεια πρέπει να υπομνησθεί ότι, με την απόφαση Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής, σκέψη 13 πιο πάνω, το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής της 16ης Οκτωβρίου 2001, περί απορρίψεως των αιτήσεων συγχρηματοδοτήσεως της ενάγουσας του Δεκεμβρίου 1996 και του Σεπτεμβρίου 1997 και καταδίκασε την εναγομένη στα δικαστικά έξοδα. Με την προσφυγή της, η ενάγουσα είχε επίσης ζητήσει την επιστροφή, από την εναγομένη, των διαδικαστικών εξόδων ενώπιον του Διαμεσολαβητή. Με την απόφασή του, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι τα σχετικά με τις ενώπιον του Διαμεσολαβητή διαδικασίες έξοδα δεν μπορούν να θεωρηθούν ως αναγκαία έξοδα υπό την έννοια του άρθρου 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας και, συνεπώς, δεν μπορούν να αναζητηθούν.

50 Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας, θεωρούνται ως έξοδα που μπορούν να αναζητηθούν «τα αναγκαία έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι λόγω της δίκης, και ιδίως τα έξοδα μετακινήσεως και διαμονής και η αμοιβή των εκπροσώπων, συμβούλων ή δικηγόρων». Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι τα έξοδα που μπορούν να αναζητηθούν περιορίζονται, αφενός, σε αυτά στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι λόγω της δίκης ενώπιον του Πρωτοδικείου και, αφετέρου, σε αυτά τα οποία ήσαν συναφώς αναγκαία (βλ. διάταξη του Πρωτοδικείου της 10ης Ιανουαρίου 2002, T-80/97 DEP, Starway κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2002, σ. II-1, σκέψη 24, καθώς και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Εξάλλου, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, έστω και αν συντελείται, γενικώς, ουσιώδης νομική εργασία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας που προηγείται της ένδικης φάσεως, πρέπει να υπομνησθεί ότι, με τον όρο «δίκη» το άρθρο 91 του Κανονισμού Διαδικασίας εννοεί μόνον την ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία, αποκλειομένης της προηγηθείσας αυτής φάσεως. Τούτο προκύπτει, μεταξύ άλλων, από το άρθρο 90 του ίδιου κανονισμού, το οποίο μνημονεύει την «ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασία» (βλ., διάταξη του Πρωτοδικείου της 24ης Ιανουαρίου 2002, T-38/95 DEP, Groupe Origny κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-217, σκέψη 29, και την εκεί παρατιθεμένη νομολογία).

51 Εν προκειμένω, η ενάγουσα επιδιώκει να καλύψει, μέσω αγωγής αποζημιώσεως, τα ίδια αυτά έξοδα δικηγόρου που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο των διαδικασιών ενώπιον του Διαμεσολαβητή. Συναφώς, πρέπει να αναφερθεί ότι η αναγνώριση αυτών των εξόδων ως ζημίας θα ήταν αντίθετη προς τη νομολογία του Πρωτοδικείου σχετικά με τον μη αποδοτέο χαρακτήρα των εν λόγω εξόδων ως δαπανών.

52 Συγκεκριμένα, πρέπει να παρατηρηθεί ότι, αντίθετα προς τις ενώπιον των κοινοτικών δικαστηρίων διαδικασίες, η διαδικασία ενώπιον του Διαμεσολαβητή νοείται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η προσφυγή σε δικηγόρο να μην είναι αναγκαία. Έτσι, αρκεί η παρουσίαση των γεγονότων στην καταγγελία, αλλά δεν χρειάζεται νομική επιχειρηματολογία. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η ελεύθερη επιλογή του πολίτη να εκπροσωπηθεί από δικηγόρο στο πλαίσιο της ενώπιον του Διαμεσολαβητή διαδικασίας συνεπάγεται ότι πρέπει να φέρει προσωπικώς τα συναφή έξοδα. Ακριβώς λόγω της απουσίας της ελεύθερης αυτής επιλογής στο πλαίσιο των ενώπιον των κοινοτικών δικαστηρίων διαδικασιών, όπου η παρουσία δικηγόρου είναι υποχρεωτική, η ένδικη διαδικασία περιλαμβάνει απόφαση επί των δικαστικών εξόδων, τα οποία συμπεριλαμβάνουν τα έξοδα δικηγόρου.

53 Εξάλλου, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι τα έξοδα δικηγορικής συμβουλής στο στάδιο των διοικητικών ενστάσεων, στο πλαίσιο της πριν από την άσκηση της προσφυγής φάσεως που προβλέπει το άρθρο 90 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, πρέπει να διακρίνονται από τις αμοιβές δικηγόρου που καταβλήθηκαν με την ευκαιρία της διαδικασίας της προσφυγής. Αν και, σε αυτήν την περίπτωση, δεν μπορεί να απαγορευθεί στους ενδιαφερομένους να διασφαλίζουν, ήδη στο στάδιο αυτό, τις συμβουλές δικηγόρου, αυτό είναι δική τους επιλογή που δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να καταλογιστεί στο καθού θεσμικό όργανο. Το Δικαστήριο έκρινε, επομένως, ότι οποιαδήποτε αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της προβαλλομένης ζημίας, δηλαδή των εξόδων δικηγόρου που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της πριν από την άσκηση της προσφυγής φάσεως, και της κοινοτικής αγωγής δεν υφίσταται νομικώς και, συνεπώς, αγωγή αποζημιώσεως σε αυτήν την περίπτωση δεν πρέπει απλώς να απορριφθεί αλλά μπορεί να θεωρηθεί χωρίς εύλογη αιτία και, συνεπώς, κακόβουλη, χαρακτήρας που πρέπει ενδεχομένως να ληφθεί υπόψη κατά την απόφανση επί των δικαστικών εξόδων (απόφαση της 9 Μαρτίου 1978, 54/77, Herpels κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1978, σ. 233, σκέψεις 45 έως 50).

54 Συναφώς πρέπει να τονισθεί ότι, αντίθετα προς τις διαδικασίες πριν από την άσκηση της προσφυγής υπό την έννοια του άρθρου 90 του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, η ενάγουσα είναι ελεύθερη να απευθυνθεί στον Διαμεσολαβητή προτού προσφύγει στο Πρωτοδικείο.

55 Δυνάμει των σκέψεων αυτών, συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα ενώπιον του Διαμεσολαβητή έξοδα δικηγόρου δεν αποδίδονται ως ζημία στο πλαίσιο αγωγής αποζημιώσεως.

56 Ως εκ περισσού, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η ενάγουσα δεν πέτυχε να αποδείξει την ύπαρξη άμεσης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των παρανόμων ενεργειών που προσάπτει στην εναγομένη και της ζημίας της οποίας την αποκατάσταση ζητεί. Συγκεκριμένα, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ενώπιον του Διαμεσολαβητή διαδικασία δεν χρήζει των υπηρεσιών δικηγόρου. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η ελεύθερη επιλογή του πολίτη να προσφύγει στον Διαμεσολαβητή και να εκπροσωπηθεί ενώπιον αυτού από δικηγόρο δεν μπορεί να θεωρηθεί αναγκαία και άμεση συνέπεια των περιπτώσεων μη χρηστής διοικήσεως, δυναμένων ενδεχομένως να καταλογιστούν στα θεσμικά όργανα της Κοινότητας.

57 Επομένως, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

58 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Επειδή η ενάγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με τα αιτήματα της εναγομένης.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

διατάσσει:

1) Απορρίπτει την αγωγή ως προδήλως αβάσιμη.

2) Η ενάγουσα καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο, 11 Ιουλίου 2005.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

M. Jaeger